

INDICATORI FINANCIARI ȘI NON-FINANCIARI PENTRU EVALUAREA DURABILITĂȚII UNEI COMPANII

Ecaterina BURLEA, ORCID 0009-0005-7780-751X,
Universitatea Divitia Gratiae, Republica Moldova
e_burlea@mail.ru

Ana SPÎNU, ORCID 0000-0002-9878-571X,
Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Republica Moldova
anasoltan2001@yahoo.com

<https://doi.org/10.66782/ebc2025.03>

CZU: 334.7:336

Rezumat

Evaluarea durabilității corporative a evoluat de la analiza exclusiv financiară la un cadru complex, care integrează dimensiunile economice, sociale și de mediu. În contextul actual, atât la nivel global, cât și în Republica Moldova, performanța durabilă a companiilor este tot mai strâns legată de aplicarea indicatorilor non-financiari și de angajamentele asumate prin Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

Scopul articolului constă în analiza comparativă a indicatorilor financiari și non-financiari utilizați pentru evaluarea durabilității corporative, evidențiind practicile europene și tendințele de aliniere ale Republicii Moldova la standardele Uniunii Europene.

Metodologia cercetării se bazează pe analiza comparativă a datelor statistice internaționale și naționale privind indicatorii financiari (ROE, ROA, rata de lichiditate, gradul de îndatorare, fluxul de numerar) și non-financiari (emisii de gaze cu efect de seră, investiții în economii verzi), precum și pe studierea bunelor practici implementate în țările din Uniunea Europeană.

Concluzii: Rezultatele cercetării demonstrează că evaluarea durabilității corporative nu poate fi separată de performanța economică și de guvernanta responsabilă. În Uniunea Europeană, valorile medii ale indicatorilor financiari reflectă o utilizare eficientă a resurselor și o transparentă consolidată prin raportarea non-financiară. În Republica Moldova, nivelurile inferioare ale rentabilității, pentru o bună parte din companii, sugerează necesitatea optimizării structurii de capital și adoptării bunelor practici. Exemplele companiilor internaționale precum Siemens, Nestlé și IKEA etc., confirmă că investițiile în tehnologie verde, digitalizare și eficiență energetică conduc la performanță durabilă și competitivitate pe termen lung.

Originalitatea lucrării constă în corelarea indicatorilor financiari și non-financiari pentru definirea unui model integrat de evaluare a durabilității corporative, adaptat contextului economiei moldovenești. Articolul subliniază necesitatea extinderii raportării non-financiare și consolidării cadrului normativ privind sustenabilitatea, ca element al pregătirii pentru integrarea în Uniunea Europeană.

Cuvinte-cheie: durabilitate corporativă, indicatori financiari, indicatori non-financiari, performanță sustenabilă, guvernanta, Republica Moldova, Uniunea Europeană.

FINANCIAL AND NON-FINANCIAL INDICATORS FOR ASSESSING A COMPANY'S SUSTAINABILITY

Abstract

The assessment of corporate sustainability has evolved from an exclusively financial analysis to a complex framework that integrates economic, social, and environmental dimensions. In the current context, both globally and in the Republic of Moldova, sustainable corporate performance is increasingly linked to the use of non-financial indicators and to commitments undertaken through the 2030 Agenda for Sustainable Development.

The purpose of this article is to conduct a comparative analysis of financial and non-financial indicators used to assess corporate sustainability, highlighting European practices and the alignment trends of the Republic of Moldova with European Union standards.

The research methodology is based on a comparative analysis of international and national statistical data related to financial indicators (ROE, ROA, liquidity ratio, debt ratio, cash flow) and non-financial indicators (greenhouse gas emissions, investments in green economies), as well as on the examination of best practices implemented in European Union countries.

Conclusions: The research findings demonstrate that corporate sustainability assessment cannot be separated from economic performance and responsible governance. In the European Union, average values of financial indicators reflect efficient resource utilization and enhanced transparency through non-financial reporting. In the Republic of Moldova, lower profitability levels for a significant number of companies indicate the need to optimize capital structures and adopt best practices. Examples from international companies such as Siemens, Nestlé, and IKEA, among others, confirm that investments in green technologies, digitalization, and energy efficiency lead to sustainable performance and long-term competitiveness.

Originality: The originality of the paper lies in correlating financial and non-financial indicators to define an integrated model for evaluating corporate sustainability, adapted to the context of the Moldovan economy. The article emphasizes the need to expand non-financial reporting and strengthen the regulatory framework on sustainability as part of the preparation process for European Union integration.

Keywords: corporate sustainability, financial indicators, non-financial indicators, sustainable performance, governance, Republic of Moldova, European Union.

Introducere

Durabilitatea unei companii presupune capacitatea acesteia de a genera valoare stabilă în timp, de a se adapta la schimbări și de a fi acceptată social, cu alte cuvinte, asigurarea unei performanțe sustenabile. Monitorizarea indicatorilor financiari și non-financiari permite detectarea riscurilor, luarea deciziilor strategice informate, accesul la finanțare și alinierea la cerințele legislative și așteptările pieței, inclusiv prin raportarea ESG, tot mai importantă în UE, România și Republica Moldova.

Dezvoltarea durabilă a unei companii presupune o activitate economică care, pe de o parte, trebuie să fie fezabilă din punct de vedere economic și financiar și, pe de altă parte, să ia în considerare aspectele climatice și alte aspecte de mediu, efecte sociale. În plus, toate acestea trebuie integrate într-un cadru de guvernare adecvat adaptat la nevoile dezvoltării durabile [1]. În Figura 1, se prezintă o diagramă simplificată a paradigmei dezvoltării durabile:

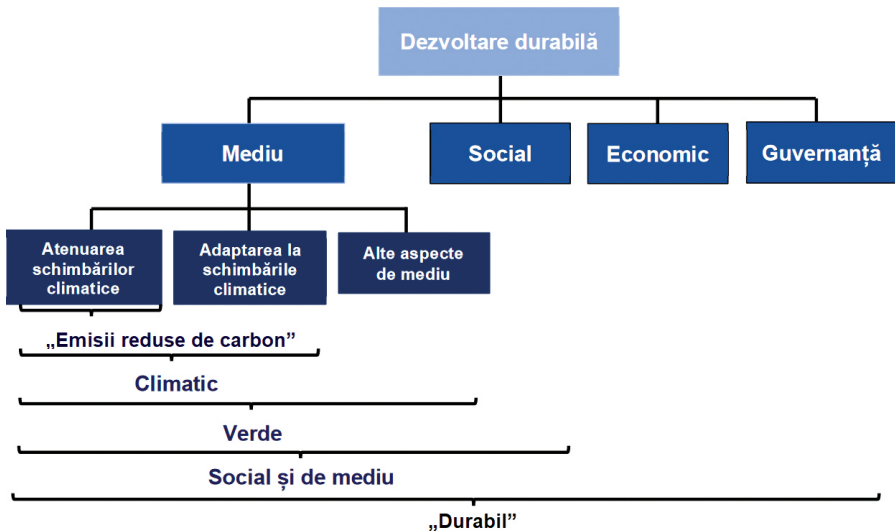

Figura 1. Diagramă simplificată a paradigmei dezvoltării durabile

Sursa: Banca Națională a Moldovei. Foaia de parcurs pentru finanțarea durabilă, Republica Moldova. 2024-2028.

Rezultate obținute și discuții

Pentru a aduce un plus de claritate și o doză mai mare de importanță a necesității urmăririi indicatorilor financiari și non-financiari, vom face analogia companiei cu noi, oamenii. Dacă omul vrea să fie sănătos pe termen lung, nu e corect să se bazeze doar pe faptul cum se simte astăzi. Oamenii, fac periodic: analize de sânge, măsurători ale tensiunii, controale cardiace, analize hormonale, ecografii, investigații proactive (check-up anual) și multe din ele nu pentru că sunt bolnavi, ci pentru că doresc să prevină anumite probleme, pentru vor să își înțeleagă corpul și să intervină înainte ca o situație mică să devină una critică.

Exact același mecanism funcționează într-o companie: o firmă care nu își monitorizează indicatorii, fie ei financiari sau non-financiari – este ca o persoană care ar spune: „mă simt bine, deci sigur sunt sănătos”. Însă realitatea ar putea fi următoarea:

- poate tensiunea e mare, dar încă nu deranjează;
- poate glicemia urcă, dar încă nu dă simptome;
- poate colesterolul explodează, dar încă se simte perfect.

În companii, la fel:

- poate nu ai resurse proprii suficiente de finanțare, dar încă contul la bancă nu dă de înțeles despre aceasta;
- poate nu faci față datorilor pe termen lung, dar nu se simte acum, pe termen scurt;
- poate ai stocuri exagerate de marfă, dar încă merg vânzările și nu se conștientizează când apare problema.

Deci, fără indicatori clari, calculași, analizați, ba mai mult, urmăriți în dinamică, nu se văd „inflamațiile interne”, „tensiunea ridicată” sau „hemoglobina scăzută” a businessului.

Ce se întâmplă, dacă oamenii nu fac analize periodice:

- problemele se acumulează tăcut;
- când apar simptomele, e târziu și costă mult;
- tratamentul e mai scump, recuperarea e mai îndelungată;
- uneori... nu se mai poate salva organismul.

În companii e la fel:

- lipsa lichidităților apare brusc;
- creditele și împrumuturile se adună fără control;
- angajații demisionează fără avertisment;
- costurile cresc neobservat;
- reputația scade fără semne evidente;
- deciziile devin reactive, nu proactive/strategice.

Așa cum medicina modernă spune: **„Cel mai bun tratament este prevenția”**, așa o zicem noi, autorii, aici și acum: **„Cea mai bună strategie pentru o dezvoltare durabilă este monitorizarea constantă”**.

Indicatorii financiari și non-financiari sunt „analizele de sânge” ale companiei, aceștia arată:

- cum circulă „sângele financiar” (cash-flow);
- cum funcționează „inima companiei” (profitabilitatea);
- dacă „sistemul imunitar” este puternic (reziliența/adaptabilitate);
- dacă „organismul” este stresat (riscuri interne și externe);
- dacă „metabolismul” funcționează eficient (costuri, cheltuieli, productivitate);
- dacă „starea mentală” este stabilă (satisfacția angajaților/clientilor, cultura organizațională).

De ce companiile actuale ar trebui să pună accent pe calculul, analiza și monitorizarea continuă a indicatorilor financiari și non-financiari? Pentru că în lumea reală piața este volatilă, schimbările sunt rapide, competiția este destul de acerbă, o bună parte dintre clienți au zero toleranță la greșelile companiei, investitorii cer transparență și profitabilitate, legislația cere raportări, regulile UE deja cer raportări non-financiare clare. O companie care nu își monitorizează constant „starea de sănătate” e ca și omul care mănâncă rapid, nu doarme, își ignoră micile dureri – până într-o zi când lucrurile explodează.

Indicatorii financiari ce ar fi necesar de calculat, analizat și monitorizat în dinamică sunt:

1. Rata lichidității curente – este indicator ce măsoară capacitatea entității economice de a achita obligațiile curente (de până la 1 an) din

contul activelor circulante. Formula de calcul a acestui indicator este prezentată în formula (1):

$$\text{Lichiditatea curentă} = \frac{\text{Active circulante}}{\text{Datorii curente}} \quad (1)$$

Intervalul optim pentru acest indicator este 1,2-2,5; variază în funcție de domeniul de activitate al companiei. Cert este faptul că o mărime mai mică de 1 a acestui indicator semnalează risc imediat de insuficiență a lichidităților; iar o mărime mai decât 3 - poate indica capital blocat în stocuri (produse/mărfuri nevândute, creanțe (datoriile clienților)), ceea ce vorbește despre ineficiență.

În Republica Moldova, în medie, companiile înregistrează o lichiditate curentă între 1,1-1,7 [2]; în timp ce în UE intervalul uzual este de 1,2-2,0 [3].

2. Rata lichidității imediate (lichidității absolute) - este indicator ce reflectă capacitatea companiei de a face față datoriilor curente din contul numerarului disponibil. Formula de calcul a acestui indicator este prezentată în formula (2):

$$\text{Lichiditatea imediată} = \frac{\text{Numerar}}{\text{Datorii curente}} \quad (2)$$

Intervalul optim pentru acest indicator este 0,2-0,25; variază în funcție de domeniul de activitate al companiei și de necesitatea disponibilității numerarului. O mărime mai mică de 0,2 a acestui indicator semnalează mare risc de nesatisfacere a obligațiilor curente, ceea ce poate conduce către întreruperi în lanțurile de aprovizionare; iar o mărime mai mare decât 0,25 - poate indica o sumă prea mare de numerar disponibilă la un moment dat și neutilizată eficient pentru investiții, procurări de materii prime, mărfuri etc.

3. Solvabilitatea generală - este indicatorul ce reflectă capacitatea entității economice de a-și onora toate datoriile (și cele curente și cele pe termen lung) din contul tuturor activelor de care dispune (atât cele imobilizate, cât și cele circulante), dacă ar fi necesară lichidarea. Formula de calcul a acestui indicator este prezentată în formula (3):

$$\text{Solvabilitatea generală} = \frac{\text{Total active}}{\text{Datorii totale}} \quad (3)$$

Intervalul optim pentru acest indicator este ≥ 2 . Mărimea mai mare de 2 a acestui indicator indică un interval sănătos pentru companiile din Republica Moldova, România și majoritatea țărilor UE; mărimea între 1,5-2,0, este o mărime acceptabilă, dar care poate semnaliza ușoare dificultăți în onorarea datoriilor; mărimea mai mică decât 1 a acestui indicator vorbește despre o situație critică la nivel de întreprindere, activele acesteia nu acoperă datoriile totale, fapt ce ar putea treptat conduce spre falimentul companiei.

4. Marja netă - este indicatorul esențial de profitabilitate, folosit pentru a evalua cât de eficient o companie transformă vânzările în profit. Reflectă eficiența „metabolismului financiar” al firmei. Formula de calcul a acestui indicator este prezentată în formula (4):

$$\text{Marja netă} = \frac{\text{Profit net}}{\text{Venituri din vânzări}} \quad (4)$$

Acest indicator, odată ce arată cota din veniturile din vânzări care rămâne efectiv ca profit net final după toate cheltuielile (costuri ale vânzărilor, cheltuieli de distribuire, cheltuieli administrative, cheltuieli financiare impozit pe venit...), ar fi binevenit să fie cât mai mare. O marjă netă mare caracterizează activitatea companiei ca una eficientă, având costuri controlate, strategie sănătoasă. Și viceversa, o marjă netă mică (pentru că există companii cu venituri din vânzări colosal de mare, dar totodată și cu cheltuieli extrem de mari) semnalizează costuri enorme, model de afaceri fragil, probleme de eficiență, decizii manageriale greșite. Mărimea foarte bună a acestui indicator, atât pentru Republica Moldova, cât și pentru România și majoritatea țărilor UE, este $>10\%$; intervalul 5-10% este considerat un interval satisfăcător; cu risc ridicat se caracterizează situația când indicatorul se încadrează în intervalul 1-5%; pe când mărimea mai mică de 1% e situație critică deja, când compania prezintă o situație destul de fragilă, aproape de pierdere.

În Republica Moldova, în medie, companiile înregistrează o marjă netă situată între 3-6% [2]; pe când firmele din UE, ajung frecvent la 8-12%.

5. Rentabilitatea activelor – este indicatorul ce reflectă eficiența cu care au fost utilizate activele entității economice, cu alte cuvinte, câți lei profit net a generat 1 leu investit în activele companiei. Formula de calcul a acestui indicator este prezentată în formula (5):

$$\text{Rentabilitatea activelor} = \frac{\text{Profit net}}{\text{Active totale}} \times 100 \quad (5)$$

O mărime mai mare de 5% a acestui indicator deja vorbește despre o situație pozitivă la nivel de eficiență a utilizării activelor. Conform Situațiilor financiare ale entităților economice din Republica Moldova, plasate în Depozitarul public al Situațiilor financiare, se constată că sunt companii ce reușesc cu greu să obțină o rentabilitate economică de peste 1%, dar totodată sunt afaceri ce au o rentabilitate economică de peste 50% [2]. Companiile din sfera serviciilor, cu precădere, reușesc să înregistreze o rentabilitate economică mai mare, față de companiile din sectorul industrial. În țările din UE se observă aceeași tendință.

6. Rentabilitatea financiară – este indicatorul ce reflectă eficiența cu care au fost utilizate sursele proprii ale entității economice (capitalul propriu), cu alte cuvinte, câți lei profit net a generat 1 leu investit de către fondatorii companiei. Formula de calcul a acestui indicator este prezentată în formula (6):

$$\text{Rentabilitatea financiară} = \frac{\text{Profit net}}{\text{Capital propriu}} \times 100 \quad (6)$$

O rentabilitate mare caracterizează pozitiv compania sub aspectul gestionării și utilizării eficiente a surselor proprii de finanțare; o rentabilitate financiară scăzută e semnal al unui profit slab raportat la capital, totodată al unui risc de sub performanță; iar o rentabilitate financiară negativă semnalizează pierdere financiară. Acesta este unul dintre cei mai importanți indicatori urmăriți de către investitori. O mărime de 10-20% a acestui indicator este un interval normal pentru o firmă stabilă din punct de vedere financiar; un interval mai mare de 20% – este deja un indicator foarte bun, dar poate indica totodată un risc mai mare în caz că e obținut nu atât datorită suficienței și eficienței utilizării capitalului propriu, cât din cauza unei îndatorări excesive; un interval între

5-10% semnifică o rentabilitate financiară modestă, conducerea entității ar trebui să se îngrijească de eficiența utilizării capitalului; pe când o mărime mai mică de 5% deja vorbește despre un risc crescut, o profitabilitate extrem de scăzută.

Rentabilitatea financiară variază în funcție de sector și țară, de mărimea companiei. În Republica Moldova, în sectorul bancar, datorită reglementărilor și structurii capitalurilor, rentabilitatea financiară este mai redusă, în medie 14,7% în anul 2024 [4]; în cadrul companiilor industriale mari acest indicator se situează între 10-18%; în cadrul întreprinderilor mici și mijlocii - de 5-12%, depinzând de sector.

7. Flux net de numerar - indicator ce reflectă diferența dintre intrările și ieșirile de numerar ale unei companii, într-o anumită perioadă de timp. Este un indicator-cheie pentru aprecierea sănătății financiare a companiei și lichidității acesteia, arătând cât de mult numerar efectiv generează sau consumă operațiunile și investițiile companiei. Formula de calcul a acestui indicator este prezentată în formula (7):

$$\text{Flux net de numerar} = \text{Intrări de numerar} - \text{Ieșiri de numerar} \quad (7)$$

Dacă fluxul net de numerar este mai mare decât 0, deci pozitiv, rezultă că compania generează numerar, poate investi, plăti dividende, reduce datoriile; și *viceversa*, dacă rezultatul este unul negativ, rezultă că compania consumă numerar, poate avea nevoie de finanțare externă, ceea ce în timp poate conduce la îndatorări excesive.

Absolut toți acești indicatori pot fi calculați doar în baza informațiilor conținute în Situațiile financiare ale companiilor, raport financiar obligatoriu pentru toate entitățile din Republica Moldova, raport semnat și pentru care poartă răspunde conducătorul entității economice.

În mare parte, atunci când se dorește aprecierea durabilității afacerii, se calculează indicatorii financiari, precum lichiditatea, solvabilitatea, rentabilitatea, menționați mai sus. Dar, în ultimii ani, durabilitatea unei companii nu mai poate fi evaluată doar prin cifrele financiare și indicatori tradiționali, ci necesită o perspectivă mai largă care include impactul social, guvernanta corporativă și protecția mediului.

Indicatorii non-financiari, care sunt, în context global actual, o prioritate pentru investitori, creditori și alte părți interesate, oferă informații despre modul în care o companie gestionează riscurile și oportunitățile, cum ar fi:

- impactul asupra mediului;
- siguranța și satisfacția angajaților;
- calitatea relațiilor cu clienții/furnizorii;
- inovația și cercetarea în produse durabile;
- structura și transparența conducerii.

În acest sens, raportarea ESG, este un cadru de evaluare a performanței unei companii în trei direcții principale:

1. Direcția de Mediu se referă la modul în care compania protejează natura și minimizează impactul asupra mediului. Se iau în considerare următoarele aspecte: reducerea poluării, reciclare; consum de energie, emisii CO₂; gestionarea deșeurilor; protecția biodiversității; investiții în energie regenerabilă. Cu alte cuvinte, se urmărește cât de „eco-friendly” și responsabil climatic este businessul.
2. Direcția Social - acoperă modul în care compania se raportează la oameni - angajați, clienți, comunitate. Se iau în considerare următoarele aspecte: condițiile de muncă, siguranța la locul de muncă, salarii echitabile; diversitatea și incluziunea angajaților; relațiile cu comunitatea; respectarea drepturilor omului; protecția datelor angajaților/clientilor. Spus simplu, dacă compania e „human-centered” și pune oamenii și omenia pe primul loc.
3. Direcția Guvernanță corporativă vizează modul în care compania este condusă. Se evidențiază aici următoarele: transparența și etica în decizii; protecția acționarilor; prevenirea corupției; asigurarea corectă a auditului și controlului intern. Pe scurt, dacă managementul e corect, etic și transparent.

Pentru a obține un viitor mai bun și mai durabil, în 2015, țări din întreaga lume au convenit să adopte Agenda ONU pentru dezvoltare durabilă și Acordul de la Paris privind schimbările climatice. Agenda 2030 a ONU are la bază 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD), care prezintă planul pentru realizarea unui viitor care să asigure stabilitate,

o planetă sănătoasă, societăți echitabile, incluzive și rezistente, și economii prospere. Acordul de la Paris, semnat în decembrie 2015 de 195 de țări, reunește pentru prima dată toate națiunile într-o cauză comună de a depune eforturi ambițioase pentru a se adapta la schimbările climatice și pentru a crește reziliența la acestea și a limita încălzirea globală la mult sub 2°C. Republica Moldova s-a angajat să implementeze Agenda 2030 prin eforturile combinate ale principalelor părți interesate, pentru a elimina toate formele de sărăcie, a combate inegalitățile și a aborda schimbările climatice și de mediu. În timp ce Republica Moldova a înregistrat progrese notabile în realizarea anumitor ODD, totuși, aceasta se confruntă cu anumite provocări, inclusiv finanțarea insuficientă din bugetul public național pentru protecția mediului și subfinanțarea în diferite domenii sociale [1].

Consolidarea rezilienței la schimbările climatice rămâne o prioritate pentru Republica Moldova ca element fundamental al creșterii sale durabile. Republica Moldova se numără printre țările europene cele mai afectate de schimbările climatice, ceea ce înseamnă că sectorul privat, inclusiv entitățile din sectorul financiar, ar putea fi afectat în mod semnificativ de factori climatici nefavorabili mai frecvenți, cum ar fi cutremurele, secetele, inundațiile și înghețurile târzii de primăvară. Cele mai vulnerabile sectoare sunt agricultura, sănătatea, resursele de apă, silvicultura, transportul și energia [1].

Indicatorii non-financiari frecvent calculați în rapoartele ESG sunt:

1. Emisii CO₂ - indicator ce reflectă cantitatea de gaze cu efect de seră pe care o emite compania. Valoarea de referință depinde mult de industrie, dar tendința este de reducere continuă, aliniere la „net-zero” până în 2050. În Republica Moldova, intensitatea emisiilor este relativ ridicată, aproximativ 2,5 tone metrice pe an (pentru 2023), dar totodată se enumeră printre țările cu cele mai scăzute nivele ale emisiilor dintre toate țările europene, potrivit raportului Agenției olandeze de evaluare a mediului. Pentru comparație, România a raportat 3,7 tone, Ucraina - 3,17 tone, Belarus - 5,79 tone. În statele UE, valorile medii oscilează între 3,58 și 8,52 tone, iar cele mai dezvoltate țări europene depășesc 7 tone [5]. Totuși, acest nivel scăzut se explică inclusiv prin lipsa aproape totală a industriei în Moldova. În 2023, producția industrială a

scăzut cu 3,6% față de anul 2022; iar în 2024 declinul a continuat cu 1,1%. Această poziție de lider în clasamentul european reflectă structura economică a țării și ritmul lent de dezvoltare industrială. Pentru a pune în aplicare Acordul de la Paris, în Contribuția Națională Determinată, prezentată de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului Secretariatului Convenției-cadru a ONU privind Schimbările Climatice, Republica Moldova și-a stabilit scopuri destul de ambițioase: reducerea necondiționată a emisiilor de gaze cu efect de seră cu 70% față de anul 1990 către anul 2030 [6].

2. Intensitatea energetică (consumul de resurse) - este indicatorul ce reflectă câtă energie, apă sau deșeuri sunt folosite/generate per unitate de producție sau vânzări. Ținta, per glob, este scăderea intensității, adică consum mai eficient, minim de deșeuri, maximă reciclare. Intensitatea energetică a Republicii Moldova s-a remarcat printr-o scădere constantă în perioada 2016-2020, cu o rată media anuală de 9%. Pentru anul 2023, intensitatea energetică a constituit aproape 229 kg echivalent petrol la 1000 euro [7]. În comparație cu țările precum Irlanda (33,11 kg e.p./1000 euro), Danemarca (50,51 kg e.p./1000 euro), România (144,60 kg e.p./1000 euro), intensitatea energetică în Republica Moldova este destul de ridicată.
3. Stabilitatea angajaților - indicator ce reflectă gradul de stabilitate al angajaților. Tendința în acest caz este un procent cât mai mare al stabilității, adică al contractelor permanente + turnover scăzut. În raportul „Labour Market Profile - Moldova” se menționează că, deși predomină angajarea standard (full-time) și pe durată nedeterminată, formele „non-standard” de angajare (contrate temporare, sezoniere) au crescut în ultimii ani. În plus, ponderea angajaților este mai mică, iar autoangajarea (self-employed) este destul de mare în Moldova, în ultimul timp, ceea ce indică o economie în care angajările pot fi mai fragile [8].
4. Accidente la locul de muncă/rata de incidență - este indicatorul ce reflectă siguranța angajaților sau cât de des au loc accidente. Evident că tendința pentru acest indicator este cât mai aproape

de zero să fie. În Republica Moldova, în anul 2024, au fost înregistrate 582 de victime ale accidentelor de muncă (în creștere față de 2023 (576 persoane) și 2022 (518 persoane)). În cazul a 57 de persoane, accidentele au avut urmări fatale. Rata accidentelor de muncă au constituit 92 persoane accidentate la 100 000 salariați, iar rata accidentelor mortale – 4 la fiecare 100 000 salariați. Repartizarea după genul de activitate a accidentelor de muncă, constatate de Inspectoratul de muncă, denotă că ponderea cea mai mare revine următoarelor domenii de activitate: construcție, industria prelucrătoare, alte activități de servicii, transport și depozitare [9]. În Uniunea Europeană, în 2023, au fost înregistrate 2,83 milioane de accidente non-fatale și 3 298 accidente de muncă mortale.

5. Satisfacția clienților – indicator ce reflectă gradul de mulțumire al clienților. Un nivel ridicat al acestui indicator prezintă faptul că clienții în mare parte sunt satisfăcuți de bunurile și serviciile primite, și *viceversa*, un nivel scăzut al acestuia semnalizează probleme privind gradul de mulțumire al clienților. În Republica Moldova, la nivel de companii, nu sunt informații privind gradul de satisfacere al clienților. În UE, companiile mari includ deseori informația privind acest indicator în rapoartele de sustenabilitate, dar valorile variază mult și nu există un standard mediu unic.
6. Inovație și cheltuieli pentru o economie verde – este indicatorul ce reflectă valoarea investițiilor în generarea de produse durabile/inovatoare. Creșterea constantă a ponderii acestor investiții este ținta spre care se tinde la nivel global, inclusiv în Republica Moldova. Țara noastră a făcut progrese majore: investițiile verzi „mari” devin realitate, iar capacitatea regenerabilă crește rapid – dar volumul total este încă modest comparativ cu piețele mari. UE continuă să mobilizeze capital verde masiv, atât prin investiții corporative, cât și prin finanțare externă, dar există un decalaj între nevoile estimate și banii care merg efectiv în proiectele verzi. Totuși, experiența unor mari companii, precum Siemens, Nestlé, IKEA, demonstrează faptul că „verde+digital” poate fi un model de business durabil și profitabil totodată. Aceste companii și-au anunțat angajamentul pentru neutralitatea de carbon, investind

puternic în digitalizare și infrastructură *smart*; în infrastructură și logistică ce le permit reducerea consumului de resurse și emisiile; investind masiv în energie regenerabilă.

7. Guvernanța - este criteriul care răspunde la întrebări precum structura decizională, etica corporativă, transparența managementului. Tendința, în acest caz, este obținerea unei structuri decizionale cu majoritatea membrilor independenți; diversitate (gen, experiență); politici anticorupție clare. În Uniunea Europeană, standardele ESG cer raportarea guvernanței; companiile mari raportează diversitatea și independența board-ului. În Republica Moldova, adoptarea ESG este încă la început de cale, iar discuțiile cu privire la guvernanța durabilă sunt tot mai frecvente.

Riscurile și oportunitățile generate de schimbările climatice și angajamentele internaționale de durabilitate asumate de către Republica Moldova subliniază necesitatea unui cadru financiar durabil solid. Pentru a răspunde acestei necesități, BNM inițiază implementarea reformelor de politici pentru a mobiliza finanțarea pentru o creștere economică ecologică, stabilă și favorabilă incluziunii. Foaia de parcurs privind finanțarea durabilă elaborată de BNM, prezintă obiectivul, pilonii și activitățile-cheie care au ca scop sprijinirea dezvoltării finanțării durabile în Republica Moldova [1].

Concluzii

Drept concluzie, putem menționa că, durabilitatea unei companii nu înseamnă doar „supraviețuire” pe termen scurt, ci capacitatea entității economice de a genera valoare stabilă și repetabilă în timp, rezistență la șocuri, adaptabilitate la transformări tehnologice, regulatorii și sociale, precum și acceptare socială (legitimitate). Monitorizarea indicatorilor - atât financiari, cât și non-financiari - este necesară din cel puțin următoarele 4 motive:

1. Detectarea timpurie a riscurilor - indicatorii financiari (lichiditate, solvabilitate, profitabilitate) semnalează dificultăți financiare, indicatorii non-financiari (intensitatea emisiilor, rotația personalului) pot anticipa riscuri reputaționale, reglementare sau operaționale.

2. Luarea deciziilor strategice informate - alocarea capitalului, investițiile în eficiență energetică sau formarea angajaților trebuie justificate prin măsurători clare.
3. Accesarea finanțelor - investitorii și creditorii, mai ales în UE, cer date ESG și indicatori financiari pentru a evalua costul capitalului și condițiile de creditare; în Republica Moldova se observă o tendință crescătoare în direcția finanțării durabile și raportării ESG.
4. Alinierea la cerințele legislative și la așteptările consumatorilor - în UE și România raportarea de sustenabilitate devine normă pentru companiile mari; neconformitatea poate complica accesul la piețe și semnarea de contracte.

Referințe bibliografice

1. BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI. Foaia de parcurs pentru finanțarea durabilă, Republica Moldova. 2024-2028. Disponibil: [https://www.bnm.md/files/Foia%20de%20parcurs%20pentru%20finan%C8%9Bare%20durabil%C4%83_ro%20\(2\).pdf](https://www.bnm.md/files/Foia%20de%20parcurs%20pentru%20finan%C8%9Bare%20durabil%C4%83_ro%20(2).pdf) (Accesat 20.10.2025)
2. DEPOZITARUL PUBLIC AL SITUAȚIILOR FINNCIARE. Disponibil: <https://depozitar.statistica.md/> (Accesat 13.10.2025)
3. WÓJTOWICZ, P. Questing benchmarks for the current ratio: An analysis of the Warsaw Stock Exchange firms. Disponibil: https://ier.uek.krakow.pl/index.php/pm/article/view/2121?utm_source=chatgpt.com (Accesat 10.10.2025)
4. BNM: în anul 2024 profitul în sectorul bancar s-a diminuat cu 2,8%. Disponibil: <https://www.contabilitate.md/ro/news/1958?cHash=66a1d9cc074583faca1891359e-2be8fe> (Accesat: 12.10.2025)
5. REPUBLICA MOLDOVA ÎNREGISTREAZĂ CELE MAI SCĂZUTE EMISII DE CO2 DIN EUROPA. Disponibil: <https://telegraph.md/republica-moldova-inregistrea-za-cele-mai-scazute-emisii-de-co2-din-europa/> (Accesat 19.11.2025)
6. REPUBLICA MOLDOVA E A PATRA ȚARĂ DIN LUME CARE A PREZENTAT CONTRIBUȚIA NAȚIONALĂ DETERMINATĂ ACTUALIZATĂ ȘI MAI AMBIȚIOASĂ LA ACORDUL CLIMATIC DE LA PARIS. Disponibil: <https://www.undp.org/ro/moldova/press-releases/republica-moldova-e-patra-tara-din-lume-care-prezentat-contributia-nationala-determinata-actualizata-si-mai-ambitioasa-la> (Accesat 10.10.2025)
7. STRATEGIA ENERGETICĂ A REPUBLICII MOLDOVA PÂNĂ ÎN ANUL 2050 (SEM 2050). Disponibil: https://energie.gov.md/sites/default/files/concept_strategia_energetica_act._clean_1.pdf (Accesat 17.10.2025)

8. ULANDSSEKRETARIATET. Labour market profile-Moldova, 2023/2024. Disponibil: https://www.ulandssekretariatet.dk/wp-content/uploads/2024/03/LMP-Moldova-2023-final-version-revised.pdf?utm_source=chatgpt.com (Accesat: 17.11.2025)
9. VICTIMELE ACCIDENTELOR DE MUNCA PE ACTIVITATI ECONOMICE, INDICATORI, SEXE ŞI ANI. Disponibil: https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/30%20Statistica%20sociala/30%20Statistica%20sociala_03%20FM_SAL040/SAL040130.px/table/tableViewLayout2/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774 (Accesat 19.11.2025)